

Briselē, 18.11.2020.
COM(2020) 694 final

2016/0365 (COD)

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,

ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

**Padomes nostāju attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas pieņemšanu par
centrālo darījumu partneru atveseļošanas un noregulējuma režīmu un ar ko groza
Regulas (ES) Nr. 1095/2010, (ES) Nr. 648/2012 un (ES) 2015/2365**

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,

ko izstrādā atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

Padomes nostāju attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas pieņemšanu par centrālo darījumu partneru atveseļošanas un noregulējuma režīmu un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1095/2010, (ES) Nr. 648/2012 un (ES) 2015/2365

1. KONTEKSTS

Datums, kad priekšlikums nosūtīts Eiropas Parlamentam un Padomei (dokuments COM/2016/0856 final – 2016/0365 COD):	2016. gada 28. novembris
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinuma datums:	2017. gada 29. marts
Eiropas Centrālās bankas atzinuma datums:	2017. gada 20. septembris
Eiropas Parlamenta nostājas datums (pirmais lasījums):	2019. gada 27. marts
Grozītā priekšlikuma nosūtīšanas datums:	neattiecas
Padomes nostājas pieņemšanas datums:	2020. gada 17. novembris

2. KOMISIJAS PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

Centrālais tīrvērtes darījumu partneris (*CCP*) ir finanšu tirgu infrastruktūra, kas darbojas kā darījumu partneris abām finanšu instrumenta darījuma pusēm. *CCP* veic tīrvērti dažādiem finanšu instrumentiem. *CCP* ir būtiski finanšu sistēmai, jo tie nozīmīgā apmērā pārvalda darījumu partneru risku. Šajā procesā tie izveido saiknes starp vairākām bankām, citiem finanšu darījumu partneriem un finanšu sabiedrībām (tīrvērtes procesa dalībniekiem¹).

CCP apstrādāto darījumu skaits ir palielinājies, kopš 2009. gadā *G20* valstis apņēmas veikt standartizētu ārpusbiržas atvasināto instrumentu tīrvērti, izmantojot *CCP*.

CCP saistību izpildes grūtības ir ļoti maz ticamas, bet tām būtu ievērojama ietekme uz finanšu stabilitāti. Lai novērstu iespējamus riskus gadījumā, ja kādam *CCP* draudētu saistību izpildes grūtības, Komisija 2016. gada 28. novembrī pieņēma leģislatīvā akta priekšlikumu par *CCP*

¹ “Tīrvērtes procesa dalībnieki” ir “tīrvērtes dalībnieki” un “klienti”. Regulā par Eiropas tirgus infrastruktūru (ETIR) “tīrvērtes dalībnieks” ir uzņēmums, kurš piedalās kāda *CCP* veiktajā tīrvērtē un atbild par to finansiālo pienākumu izpildi, kas rodas no tādas dalības, un “klients” ir uzņēmums, kuram ir līgumattiecības ar *CCP* tīrvērtes dalībnieku, kas ļauj minētajam uzņēmumam nokārtot savus darījumus ar minēto *CCP*.

atvēršanu un noregulējumu². Priekšlikums balstās uz ETIR³, un tā pamatā ir Banku atvēršanas un noregulējuma direktīvas⁴ (BAND) konceptuālā sistēma. Ar šo aktu ES tiesību aktos tiks transponēti starptautiskie standarti, kas noteikti Finanšu stabilitātes padomes (FSP) galveno atribūtu dokumentā⁵ un FSP norādījumos⁶, ko ES ir apņēmusies īstenot G20 ietvaros.

Priekšlikuma mērķis ir nodrošināt, ka gan CCP, gan ES valstu iestādes ir sagatavotas un tām ir instrumenti, kas ļauj izlēmīgi rīkoties krīzes situācijā. Regulas priekšlikuma pamatā ir trīs pīlāri: sagatavotība (atvēršanas un noregulējuma plāni, pilnvaras uzlabot noregulējamību), agrīnas intervences pilnvaras un saskaņots noregulējuma instrumentu kopums, kas pieejams valstu noregulējuma iestādēm. Jaunie noteikumi nodrošinās, ka CCP kritiski svarīgās funkcijas tiek saglabātas, vienlaikus uzturot finanšu stabilitāti un palīdzot izvairīties no tā, ka saistību izpildes grūtībās nonākuša CCP noregulējuma izmaksas jāsedz nodokļu maksātājiem.

3. KOMENTĀRI PAR PADOMES NOSTĀJU

Padomes nostāja pilnībā atspoguļo politisko vienošanos, ko Eiropas Parlaments un Padome tika panākuši 2020. gada 23. jūnijā. Komisija atbalsta šo vienošanos.

Ar minēto politisko vienošanos tika ieviestas vairākas izmaiņas salīdzinājumā ar sākotnējo Komisijas priekšlikumu, tostarp attiecībā uz turpmāk minētajiem punktiem.

A. Pārvaldība

i. *Dalība noregulējuma kolēģijā*

Politiskā vienošanās apstiprina noregulējuma kolēģijas sastāvu, kura pamatā ir paplašināts esošās uzraudzības kolēģijas sastāvs, taču ir ņemtas vērā izmaiņas, kas iekļautas līdz ar ETIR pārskatīšanu 2019. gada oktobrī⁷.

Tādējādi noregulējuma kolēģijā kā balsstiesīgi locekļi ir iekļauti ne tikai pārskatītajā ETIR norādītie uzraudzības kolēģijas locekļi, CCP noregulējuma iestādes, sadarbībspējīgo CCP noregulējuma iestādes un CCP tīrvērtes dalībnieku noregulējuma iestādes no trim dalībvalstīm, kurām ir vislielākās iemaksas saistību neizpildes fondā, bet arī šādas iestādes novērotāja statusā:

² Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par centrālo darījumu partneru atvēršanas un noregulējuma režīmu un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1095/2010, (ES) Nr. 648/2012 un (ES) 2015/2365.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 648/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012.

⁵ *Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions* (Finanšu iestāžu efektīvu noregulējuma režīmu galvenie atribūti), 2014. gada 15. oktobris.

⁶ https://www.fsb.org/wp-content/uploads/r_141015.pdf

⁷ *Guidance on Central Counterparty Resolution and Resolution Planning* (Norādījumi par centrālo darījumu partneru noregulējumu un noregulējuma plānošanu), 2017. gada 5. jūlijs.

⁸ <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P050717-1.pdf>

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/2099 (2019. gada 23. oktobris), ar kuru attiecībā uz CCP atļauju piešķiršanā iesaistītajām procedūrām un iestādēm un trešo valstu CCP atzīšanas prasībām groza Regulu (ES) Nr. 648/2012.

- citu tīrvērtes dalībnieku kompetentās un neregulējuma iestādes;
- klientu kompetentās vai neregulējuma iestādes no jebkuras dalībvalsts, kuru vēl nepārstāv kāds kolēģijas loceklis;
- citas emisijas centrālās bankas; un
- attiecīgā gadījumā – mātesuzņēmuma kompetentā iestāde.

Pirmajos trijos gadījumos lūgums piedalīties neregulējuma kolēģijā ir uzskatāms par pamatotu, ja CCP saistību izpildes grūtībām būtu sistēmiska ietekme to attiecīgajās dalībvalstīs un uz to emisijas valūtām.

Šādas sastāva paplašināšanas mērķis ir veicināt sadarbību un informācijas apmaiņu starp iestādēm un nodrošināt, ka neregulējuma plānošanā tiek ņemtas vērā lielāka skaita potenciāli skarto ieinteresēto personu intereses.

ii. *Ex ante informācija*

Politiskā vienošanās paredz, ka neregulējuma iestādes *ex ante* paziņo neregulējuma kolēģijai par neregulējuma darbībām, ko tās plāno veikt, un par to, vai neregulējuma darbības atšķiras no neregulējuma plāna. *Ex post* paziņojums noslēdz paziņošanas procesu, kurā neregulējuma kolēģijai iespējami drīz pēc neregulējuma darbības veikšanas tiek sniegts pamatojums par jebkādam atšķirībām.

Šā paziņošanas procesa mērķis ir pozicionēt to kā būtisku pārredzamības elementu lēmumu pieņemšanas sistēmā, tādējādi ļaujot attiecīgo dalībvalstu iestādēm novērtēt un prognozēt CCP neregulējuma ietekmi.

iii. *EVTI īstenota saistoša mediācija attiecībā uz atvērēšanas plāniem, neregulējuma plāniem un neregulējamības pasākumiem*

Atbilstoši priekšlikumam lielāko daļu valstu kompetento un neregulējuma iestāžu lēmumu attiecībā uz sagatavošanas posmiem pieņem ar uzraudzības un neregulējuma kolēģiju balsstiesīgo locekļu kopīgu lēmumu. Šāds kopīgs lēmums jāpieņem četru mēnešu laikā. Ja šāds kopīgs lēmums netiek pieņemts, CCP attiecīgās piederības valsts iestādes varētu pieņemt lēmumu pašas, izņemot, ja tiek pieprasīta EVTI saistošā mediācija.

Ar politisko vienošanos noteikts, ka lēmumu par EVTI saistošās mediācijas pieprasīšanu jautājumos, kas saistīti ar atvērēšanas un neregulējuma plānošanu, pieņem ar uzraudzības vai neregulējuma kolēģijas vienkāršu balsu vairākumu.

Šādi tiek nodrošināts vidusceļš starp iespēju jebkuram kolēģijas loceklim iesniegt šādu pieprasījumu EVTI, kā tas ir, piemēram, Banku atvērēšanas un neregulējuma direktīvā paredzētajā mehānismā, un prasību par divu trešdaļu balsstiesīgo kolēģijas locekļu balsu vairākumu, kā tas ir paredzēts ETIR. Tādējādi tiktu nodrošināts, ka attiecīgās kolēģijas darbojas efektīvi – veicinot sagatavošanas posma lēmumu pieņemšanu atbilstoši kolēģiju locekļu interesēm un savukārt sarežģītākajos gadījumos, izmantojot mediācijas mehānismu.

iv. *EVTI pilnvaras*

Saskaņā ar minēto politisko vienošanos EVTI ir jāizstrādā regulatīvi tehniskie standarti, kuros norāda:

- noregulējuma kolēģiju darbības rakstisko noteikumu un procedūru saturu;
- metodiku priekšfinansēto īpašo pašu resursu papildu summas aprēķināšanai un uzturēšanai, kas CCP jāizmanto atveseļošanā, un gadījumam, ja šādi pašu resursi nav pieejami, procedūras, ar kādām CCP saistības pildošiem tīrvērtes dalībniekiem pieprasa iemaksas un pēc tam atlīdzina tās šādiem tīrvērtes dalībniekiem;
- atveseļošanas plānu novērtēšanas metodiku;
- noregulējuma plānu saturu;
- CCP gada peļņas sadales kārtību, maksimālo periodu un maksimālo daļu saskaņā ar atlīdzības mehānismu atveseļošanā;
- elementus, kas attiecas uz vērtēšanas veikšanu;
- metodiku, ar kādu aprēķina rezerves papildu zaudējumiem, kuras iekļaujamās provizorisksajā vērtēšanā;
- minimālos elementus, kas būtu jāiekļauj uzņēmējdarbības reorganizācijā; kritērijus, kuru izpilde jānodrošina uzņēmējdarbības reorganizācijas plānā;
- galīgās vērtēšanas metodiku saskaņā ar principu “neviens kreditors nav sliktākā situācijā”;
- nosacījumus, ar kādiem tīrvērtes dalībnieki nodod kompensāciju saviem klientiem saskaņā ar līgumiskās simetrijas principu.

Tajā arī noteikts, ka EVTI ir jāizstrādā pamatnostādnes, kurās nosaka vai paredz veicināt:

- atveseļošanas pasākumu uzsākšanas kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju minimuma sarakstu;
- atveseļošanas plānā vērā ņemamo scenāriju variantus;
- noregulējuma prakses konverģenci attiecībā uz noregulējamības novērtējumu;
- agrīnas intervences pasākumu izmantošanas izraisītājmehānismu konsekvētu piemērošanu;
- uzraudzības un noregulējuma prakses konverģenci attiecībā uz to, kādos apstākļos ir uzskatāms, ka CCP nonāk vai, iespējams, nonāks saistību izpildes grūtībās;
- metodiku, kas noregulējuma iestādei jāizmanto, lai noteiktu izbeidzamo līgumu vērtību;
- sadarbības nolīgumos ar trešām valstīm ietverto noteikumu veidus un saturu;
- apstākļus, kādos kompetentā iestāde var pieprasīt CCP atturēties no dažām izmaksāšanas operācijām pēc gadījuma, kas nav saistīts ar saistību neizpildi.

B. Agrīnas intervences pasākumi, atveseļošanas plāni un instrumenti

i. Pašu līdzekļu papildu ieguldījums (SITG)

CCP zaudējumu sadales mehānismos ar ETIR tika ieviests CCP pašu līdzekļu ieguldījums, kas jāizmanto, tieši pirms tiek lietotas saistības pildošo tīrvērtes dalībnieku iemaksas saistību neizpildes fondā. Šis pirmais pašu līdzekļu ieguldījums ir noteikts 25 % apmērā no CCP kapitāla prasībām, un tā mērķis ir nodrošināt, ka CCP īpašnieki un akcionāri pienācīgi pārrauga tā darbības un risku pārvaldības praksi.

Ar politisko vienošanos tiek ieviests CCP pašu līdzekļu papildu ieguldījums, t. i., vēl viens pašu līdzekļu ieguldījums, pirms CCP atveseļošanā tiek pielietoti jebkādi naudas pieprasījumi vai mainīgās maržas peļņas diskontēšana (VMGH). Šis otrais pašu līdzekļu ieguldījums ir noteikts 10 %⁸ līdz 25 % apmērā no CCP kapitāla prasībām, kas balstītas uz riskiem, atbilstoši ETIR noteiktajām pilnvarām. Otrā pašu līdzekļu ieguldījuma aprēķināšanas metodika, kā arī tā uzturēšanas nosacījumi tiks precizēti Komisijas deleģētajā aktā, kura pamatā būs EVTI izstrādāts regulatīvais tehniskais standarts, ņemot vērā:

- CCP struktūru un iekšējo organizāciju, kā arī to darbības būtību, apmēru un sarežģītību;
- CCP akcionāru, vadības, tīrvērtes dalībnieku un klientu stimulu struktūru;
- to, cik piemērota CCP – atkarībā no valūtām, kurās denominēti to veiktās tīrvērtes finanšu instrumenti, valūtām, kas pieņemtas kā nodrošinājums, un riska, kas izriet no to darbības, – ir plašāka ieguldījumu politika;
- starptautisko kontekstu un praksi citās jurisdikcijās.

Plašāka ieguldījumu politika, ko atļauj saskaņā ar nosacījumiem, kurus EVTI izstrādās regulatīvajā tehniskajā standartā, var radīt papildu likviditātes riskus. Tāpēc gadījumā, ja aktīvi, kuros ir veikts otrais pašu līdzekļu ieguldījums, nav tūlītēji pieejami zaudējumu segšanai, politiskā vienošanās ļauj CCP sadalīt zaudējumus pa tīrvērtes dalībniekiem, kā noteikts to atveseļošanas plānos, lai garantētu kritiski svarīgo tīrvērtes pakalpojumu nepārtrauktību. CCP pēc tam būs jāatlīdzina tīrvērtes dalībniekiem līdz summai otrā pašu līdzekļu ieguldījuma apmērā.

ii. *Mainīgās maržas peļņas diskontēšana (VMGH) un naudas pieprasījumi atveseļošanā*

Politiskā vienošanās paredz atveseļošanā izmantot VMGH, attiecīgā gadījumā atkarībā no CCP darbībām, un naudas pieprasījumus. Tas atspoguļo vairuma CCP pašreizējo praksi, un tā mērķis ir uzlabot nodokļu maksātāju aizsardzību. Vienlaikus politiskā vienošanās stiprina atveseļošanas pasākumu pārredzamību ieinteresētajām personām, kā arī to iesaisti atveseļošanas plānu izstrādē. Tā arī turpina veidot satvaru atveseļošanas pasākumu izmantojumam, ieviešot vairākus kompetento iestāžu uzraudzības un kontroles elementus.

iii. *Citi instrumenti: klientu dalība izsolēs; atlīdzības/atalgojuma ierobežošana*

Politiskā vienošanās ietver agrīnas intervences pilnvaras, kas ļauj kompetentajai iestādei paplašināt izsoļu dalībnieku loku, iekļaujot tajā klientus un ļaujot tiem iesniegt piedāvājumus izsolēs par saistības nepildošā tīrvērtes dalībnieka pozīcijām. Kompetentā iestāde uzliktu par pienākumu CCP dot norādījumus tīrvērtes dalībniekiem uzaicināt savus klientus tieši piedalīties CCP organizētās izsolēs. Šī iespēja ir atkarīga no nosacījumiem, ka izsoles būtība attaisno šādu ārkārtas dalību un ka klients spēj pierādīt CCP, ka tas ir nodibinājis atbilstošas līgumattiecības ar tīrvērtes dalībnieku, lai izpildītu darījumus un veiktu tīrvērti darījumiem, kas var izrietēt no izsoles.

⁸ Lai pilnībā vai daļēji izpildītu prasību par otro pašu līdzekļu ieguldījumu, var izmantot paziņošanas sliekšni, kas noteikts 1. panta 3. punktā Komisijas Deleģētajā regulā (ES) Nr. 152/2013 (2012. gada 19. decembris), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 attiecībā uz regulatīviem tehniskajiem standartiem par kapitāla prasībām centrālajiem darījumu partneriem.

Kompetentās iestādes ir arī pilnvarotas ierobežot vai aizliegt jebkādu atlīdzību par pašu kapitālu, tostarp dividendu maksājumus un CCP veiktu akciju atpirkšanu, un ierobežot, aizliegt vai iesaldēt jebkādus mainīgā atalgojuma maksājumus augstākā līmeņa vadītājiem.

C. Noregulējuma instrumenti

i. Noregulējuma naudas pieprasījumi

Politiskā vienošanās apstiprina noregulējuma naudas pieprasījumu, kas ir rezervēts noregulējuma iestādēm papildus naudas pieprasījumiem, kuri paredzēti CCP atveseļošanas pasākumos. Tīrvērtes dalībnieku maksimālo riska pozīciju apjomu to papildu finansiālo saistību dēļ palielina līdz divkārtšam apmēram no to ieguldījuma CCP saistību neizpildes fondā. Šī pieeja joprojām atbilst ETIR (43. panta 3. punkts), kurā noteikts, ka CCP tīrvērtes dalībnieku riska pozīcijas attiecībā uz CCP ir ierobežotas. Politiskā vienošanās arī precīzē noregulējuma naudas pieprasījuma izmantošanu gadījumos, kas nav saistīti ar saistību neizpildi, kā arī maksimālās robežvērtības noteikšanu gadījumos, ja CCP ir vairāki saistību neizpildes fondi.

ii. Sākotnējās maržas diskontēšana (IMH)

Politiskā vienošanās paredz slēgtu sarakstu ar noregulējuma instrumentiem un konkrēti izslēdz IMH izmantošanu. Šī pieeja ir saskaņota ar ETIR (45. panta 4. punkts), kurā noteikts, ka CCP neizmanto saistības pildošo tīrvērtes dalībnieku maržas, lai segtu zaudējumus, kas radušies cita tīrvērtes dalībnieka saistību neizpildes dēļ. Tā arī atvieglo noregulējuma darbību izpildi nozīmīgās trešo valstu jurisdikcijās, kur sākotnējās maržas ir nepārprotami izslēgtas no maksātnespējas procedūras saskaņā ar vietējiem noteikumiem.

D. Neviena kreditora nav sliktākā situācijā nekā parastās likvidācijas gadījumā (NCWO aizsargpasākums)

NCWO aizsargpasākuma mērķis ir aizsargāt CCP akcionāru, tīrvērtes dalībnieku un citu kreditoru pamattiesības noregulējuma procesā.

Saskaņā ar Finanšu stabilitātes padomes noteiktajiem starptautiskajiem norādījumiem šī politiskā vienošanās salīdzina zaudējumus, kas CCP akcionāriem, tīrvērtes dalībniekiem un citiem kreditoriem radušies noregulējuma rezultātā, ar zaudējumiem, kas tiem reālistiski būtu radušies, ja CCP būtu likvidēts saskaņā ar parasto maksātnespējas procedūru pēc spēkā esošo līgumsaistību un citu tā darbības noteikumu pilnīgas piemērošanas.

Attiecībā uz vērtēšanu politiskā vienošanās paredz, ka NCWO hipotētiskajā scenārijā ņem vērā komerciāli pamatotu aplēsi par aizstāšanas tiešajām izmaksām, kas rastos tīrvērtes dalībniekiem, lai tirgū atkal atvērtu salīdzināmas neto pozīcijas. Paredzēts arī, ka, lai aplēstu šādus zaudējumus, jāizmanto paša CCP cenu noteikšanas metodika, izņemot, ja šāda cenu noteikšanas metodika neatspoguļo faktiskos tirgus apstākļus.

Ar politisko vienošanos tiek ieviests arī līgumiskās simetrijas princips, kas attiecinā NCWO aizsargpasākumu arī uz klientiem. Tas paredz, ka, ja līgumiskās vienošanās ļauj tīrvērtes dalībniekiem noregulējuma instrumentu negatīvās sekas novirzīt uz klientiem, tad līgumiskajās vienošanās līdzvērtīgā un samērīgā veidā jāietver arī klientu tiesības uz

kompensāciju, kādu tīrvērtes dalībnieki saņem, ciktāl tā attiecas uz klientu pozīcijām. Šis noteikums attiecas arī uz netiešas tīrvērtes pakalpojumiem.

E. Kompensācija saistības pildošiem tīrvērtes dalībniekiem

Politiskā vienošanās apstiprina noregulējuma iestādes iespēju pieprasīt, lai CCP kompensētu saistības pildošo tīrvērtes dalībnieku zaudējumus, kas izriet no zaudējumu sadales instrumentu piemērošanas, ja zaudējumi pārsniedz tos, kurus saistības pildošie tīrvērtes dalībnieki būtu seguši saskaņā ar CCP darbības noteikumiem.

Šī kompensācija attiektos tikai uz gadījumiem, kad saistības pildošajam tīrvērtes dalībniekam būtu bijušas tiesības uz prasījumu atbilstoši principam “neviens kreditors nav sliktākā situācijā” (NCWO).

Minētā kompensācija var būt īpašumtiesību instrumentu, parāda instrumentu vai tādu instrumentu veidā, ar kuriem atzīst prasījumu par nākotnē sagaidāmo CCP peļņu.

Lai stimulētu tīrvērtes dalībniekus atbalstīt atveseļošanas procesu, kompensācijas mehānismā ņem vērā tīrvērtes dalībnieku nenokārtotās līgumsaistības pret CCP.

Kompensāciju atskaita no NCWO prasījumiem, kas pienākas tīrvērtes dalībniekiem, tādējādi samazinot atlīdzību, kas dalībvalstīm būtu jāmaksā tīrvērtes dalībniekiem, ja tie būtu devuši lielāku ieguldījumu noregulējumā nekā tie būtu zaudējuši maksātnespējas gadījumā.

F. Publisko līdzekļu atgūšana

Ar politisko vienošanos ir pievienoti vairāki nosacījumi par valdības stabilizācijas instrumentu izmantošanu kapitāla atbalsta un pagaidu publiskā īpašuma veidā. Svarīgs nosacījums ir noregulējuma iestādes veikta visu atlikušo īpašumtiesību instrumentu, parāda instrumentu vai citu nenodrošinātu saistību norakstīšana un konvertācija pirms valdības stabilizācijas instrumentu izmantošanas vai kopā ar to. Dalībvalstīm pirms valdības stabilizācijas instrumentu izmantošanas būtu arī jānosaka visaptveroši un uzticami pasākumi publisko līdzekļu atgūšanai piemērotā laikposmā.

Politiskā vienošanās pilnvaro atgūt visus publiskos līdzekļus, kas izmantoti kā valdības stabilizācijas instrumenti, kā arī jebkādus saprātīgus izdevumus, kas noregulējuma iestādei radušies saistībā ar noregulējuma instrumentu vai pilnvaru izmantošanu. Tas ietver izdevumus saistībā ar iespējamiem NCWO prasījumiem.

Politiskā vienošanās arī uzskaita galvenos atgūšanas avotus.

Visbeidzot, papildus šiem avotiem ar politisko vienošanos ievieš novilcinātas izpildes mehānismu attiecībā uz visām tām atlikušajām līgumsaistībām, kuras ieinteresētās personas ir uzņēmušās attiecībā uz CCP – jo īpaši tas attiecas uz tīrvērtes dalībniekiem vai mātesuzņēmumiem – un kuras netiktu izpildītas noregulējuma procesā, kurā izmantoti publiskie līdzekļi. Šāda daļēja izpilde ar politisko vienošanos ir atļauta situācijās, kad:

- nenokārtoto līgumsaistību pilnīga izpilde saprātīgā termiņā nav iespējama;
- nenokārtoto līgumsaistību pilnīga izpilde radītu būtisku negatīvu ietekmi uz finanšu sistēmu vai veicinātu kaitīgas ietekmes izplatīšanos; vai

- noregulējuma mērķu savlaicīgai sasniegšanai piemērotāka būtu noregulējuma instrumentu piemērošana.

Lai atgūtu izmantotos publiskos līdzekļus, noregulējuma iestādei būtu iespēja joprojām izpildīt šādas atlikušās līgumsaistības laika posmā līdz 18 mēnešiem pēc tam, kad tiek atzīts, ka CCP nonāk vai, iespējams, nonāks saistību izpildes grūtībās, ja vairs nepastāv iemesli atturēties no šo saistību izpildes.

G. CCP piederēšana pie grupām

Politiskā vienošanās izslēdz iespēju izstrādāt grupu atveseļošanas plānus, bet pastiprina prasību iestādēm ņemt vērā grupu savstarpējo atkarību saistībā ar atveseļošanas un noregulējuma plānu novērtēšanu vai izstrādi. Jo īpaši politiskā vienošanās paredz, ka CCP ir jāizstrādā atveseļošanas scenāriji gadījumiem, kuros finansiālais atbalsts, par ko iespējami panākta vienošanās ar to grupām vai mātesuzņēmumiem, nebūtu pieejams.

H. Grozījumi ETIR un citos tiesību aktos

Ar minēto politisko vienošanos ieviesti vairāki grozījumi spēkā esošajos tiesību aktos. Turpinājumā aprakstīti būtiskākie no tiem.

i. Tīrvērtes pienākuma piemērošanas apturēšana

Atbilstoši ETIR grozījumiem *REFIT* ietvaros⁹ politiskā vienošanās groza ETIR, lai noregulējuma gadījumos ļautu ne tikai apturēt tīrvērtes, bet arī tirdzniecības pienākumu piemērošanu.

ii. Procentu likmju etaloni

Politiskā vienošanās ievieš ETIR grozījumu, ar kuru paredz atbrīvojumu no tīrvērtes pienākuma vai maržas prasībām vēsturiskajiem darījumiem, ja šos darījumus paredzēts pārjaunot vienīgi tādēļ, lai īstenotu vai sagatavotu īstenošanai Finanšu stabilitātes padomes procentu likmju etalonu reformu¹⁰.

Ar šo grozījumu īsteno Finanšu stabilitātes padomes, Bāzeles Banku uzraudzības komitejas un Starptautiskās Vērtspapīru komisiju organizācijas panākto starptautisko vienošanos, kurā ieteikts sniegt šādu atvieglojumu.

iii. Brīva piekļuve

Ar politisko vienošanos ar atpakaļejošu spēku par vienu gadu tiek atļauti Finanšu instrumentu tirgu regulā (FTR)¹¹ paredzētie brīvas piekļuves noteikumi.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/834 (2019. gada 20. maijs), ar ko Regulu (ES) Nr. 648/2012 groza attiecībā uz tīrvērtes pienākumu, tīrvērtes pienākuma piemērošanas apturēšanu, ziņošanas prasībām, riska mazināšanas metodēm attiecībā uz ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumiem, kuriem tīrvērti nav veicis centrālais darījumu partneris, darījumu reģistru reģistrāciju un uzraudzību un darījumu reģistriem piemērojamajām prasībām.

¹⁰ <https://www.fsb.org/work-of-the-fsb/policy-development/additional-policy-areas/financial-benchmarks/>

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 600/2014 (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012.

FITR ievieš nediskriminējošu režīmu ar brīvu piekļuvi tirdzniecības vietām un *CCP* attiecībā uz biržā tirgotiem atvasinātajiem instrumentiem. Brīvas piekļuves prasības galvenais mērķis ir pārtraukt “vertikālo savrupību” starp tirdzniecības un tīrvērtes infrastruktūrām un veicināt konkurenci. Ļoti svarīgi ir tas, ka FITR brīvās piekļuves noteikumi arī pievienoja vairākus pagaidu pārejas periodus un nepiedalīšanās klauzulas, kas nozīmē atbrīvojumu no piekļuves tiesību piemērošanas. Galu galā FITR 54. panta 2. punktā valstu kompetentajām iestādēm ir paredzēta iespēja uz laiku atbrīvot tirdzniecības vietas un *CCP* no FITR noteikumu piemērošanas par piekļuvi biržā tirgotiem atvasinātajiem instrumentiem. Minētajā pantā norādītais 30 mēnešu pārejas periods tika izmantots un beidzās 2020. gada 3. jūlijā.

Šāda atlikšana būtu jāapsver, ņemot vērā pašreizējās pandēmijas krīzes ietekmi uz finanšu tirgiem. EVTI 11. jūnijā nāca klajā ar publisku paziņojumu, ar kuru tā precizēja FITR brīvās piekļuves noteikumu piemērošanu, ņemot vērā nesenās negatīvās norises saistībā ar Covid-19. Paziņojuma mērķis bija arī koordinēt valstu kompetento iestāžu uzraudzības darbības, izklāstot jautājumus, kas tām būtu jāņem vērā, novērtējot brīvas piekļuves pieprasījumus. EVTI uzskata, ka pašreizējā tirgus vide, kam raksturīga liela nenoteiktība un svārstīgums, ko izraisījusi Covid-19 pandēmija, var negatīvi ietekmēt *CCP* un tirdzniecības vietu darbības un palielināt to operacionālos riskus. Šie paaugstinātie riski apvienojumā ar ierobežoto spēju novērtēt piekļuves pieprasījumus un pārvaldīt darījumu plūsmu migrāciju var ietekmēt tirgu pienācīgu darbību vai finanšu stabilitāti. EVTI sagaida, ka, pieņemot lēmumus par brīvas piekļuves pieprasījumiem, valstu kompetentās iestādes pienācīgā mērā ņems vērā attiecīgās nelabvēlīgās norises. Politiskā vienošanās leģislatīvā akta apsvērumos pamato atlikšanu gan saistībā ar negatīvajām sekām, ko rada Covid situācija, gan ar veidu, kādā ir ņemta vērā tirgus dalībnieku tiesiskā palāvība.

Šajā sakarā Komisija konstatē, ka politiskā vienošanās iekļauj noteikumus par brīvas piekļuves prasībām saskaņā ar FITR 35. un 36. pantu. Šie noteikumi nebija iekļauti Komisijas sākotnējā priekšlikumā. Komisija uzskata, ka šie noteikumi nav pilnībā atbilstoši ES institucionālajai struktūrai, jo īpaši Komisijas iniciatīvas tiesībām, un tie nevar būt precedents turpmākām sarunām.

Tā kā attiecīgās FITR izmaiņas nav saistītas ar būtiskām politikas izmaiņām, bet gan ar FITR piekļuves noteikumu īslaicīgu atlikšanu, Komisija nekavēs to pieņemšanu. Tas neskar politiku, ko Komisija nākotnē varētu ierosināt šajā jautājumā.

I. Nobeiguma noteikumi, piemērošanas sākšana un pārskatīšanas klauzula

Ar politisko vienošanos ieviestas šādas pārskatīšanas klauzulas:

- līdz 2021. gada 31. decembrim – pārskatīt norakstīšanas un konvertācijas instrumenta izmantošanu *CCP* noregulējuma gadījumā kopā ar citiem noregulējuma instrumentiem, kuru rezultātā finansiālos zaudējumus sedz tīrvērtes dalībnieki. Šīs pārskatīšanas klauzulas mērķis ir ņemt vērā iespējamo progresu Finanšu stabilitātes padomē attiecībā uz *CCP* pašu kapitālam piemērojamo režīmu noregulējumā;
- pēc 5 gadiem – vispārīgi pārskatīt noteikumus, jo īpaši a) noregulējuma iestādei pieejamo finanšu resursu piemērotību un pietiekamību nolūkā segt zaudējumus, kas rodas gadījumā, kas nav saistīts ar saistību neizpildi; b) *CCP* pašu resursu apjomu, kas izmantojami atveseļošanā un noregulējumā, un līdzekļus to izmantošanai; c) vai noregulējuma iestādei pieejamie noregulējuma instrumenti ir atbilstoši;

- pēc 6,5 gadiem – pārskatīt *CCP* atveseļošanas un noregulējuma pārvaldības mehānismus Savienības mērogā.

Visbeidzot, politiskā vienošanās paredz pakāpenisku piemērošanas sākšanu, lai ņemtu vērā terminus, kas EVTI noteikti tehnisko standartu un pamatnostādņu izstrādei, saskaņā ar kuriem:

- noteikumus par atveseļošanas plāniem, to novērtējumiem un saistīto lēmumu pieņemšanas procesu sāks piemērot pēc 12 mēnešiem;
- visus noteikumus, kas saistīti ar *CCP* noregulējumu, sāks piemērot pēc 18 mēnešiem; kā arī
- pēc 24 mēnešiem sāks piemērot noteikumus, kas paredz otro pašu līdzekļu ieguldījumu un atlīdzības mehānismu gadījumā, ja izmantota mainīgās maržas peļņas diskontēšana, attiecībā uz atveseļošanas zaudējumiem, kas nav radušies saistību neizpildes gadījumā.

5. SECINĀJUMS

Komisija atbalsta iestāžu sarunu rezultātus un līdz ar to var akceptēt Padomes nostāju pirmajā lasījumā. Tomēr tā pauž savas institucionālās bažas, kas paustas H iedaļas iii) punktā.